

Μάσλενιτσα:

το έθιμο των Σλάβων την Τυρινή εβδομάδα

Κάθε ακολουθία πριν την Μεγάλη Τεσσαρακοστή έχει σχεδιαστεί, ώστε να προετοιμάζει τους πιστούς για τη νηστεία. Κατά τη διάρκεια της εβδομάδας που διανύουμε, συμπεριλαμβανομένων Τετάρτης και Παρασκευής, οι πιστοί επιτρέπεται να τρώνε αυγά και γαλακτοκομικά προϊόντα, αλλά όχι κρέας. Στη Ρωσία ακριβώς αυτή την εβδομάδα υπάρχει το έθιμο της Μάσλενιτσα.

ΜΑΣΛΕΝΙΤΣΑ στη Ρωσία είναι η γιορτή του ξεπροβοδίσματος του χειμώνα και διαρκεί μία εβδομάδα. Πάντα αρχίζει οκτώ εβδομάδες πριν από το Πάσχα, δηλαδή κάθε χρόνο αρχίζει σε διαφορετικές ημερομηνίες. Μάλιστα, η κάθε ημέρα της εβδομάδας έχει την δική της συμβολική ονομασία, που ήρθε από τα βάθη των αιώνων.

Σύμβολα και χαρακτηριστικά της

Σύμφωνα με τους εθνογράφους, η Μασλενίτσα «κληρονομείται» στις μέρες μας ως σλαβικό έθιμο από τις προ-χριστιανικές σλαβικές εορτές αποχαιρετισμού του χειμώνα (από το δεύτερο μισό του Φεβρουαρίου ως το πρώτο μισό του Μαρτίου). Οι Ρώσοι με αυτό τον τρόπο ξεπροβοδίζουν τον χειμώνα, για να υποδεχθούν την άνοιξη, ακριβώς 8 εβδομάδες πριν το Πάσχα.

Όταν η εορτή υιοθετήθηκε από την Ορθοδοξία, έγινε πιο σύντομη. Μία εβδομάδα που συμπίπτει με την εβδομάδα της Τυρινής και αρχίζει από την Δευτέρα (ακριβώς μετά την Κυριακή της Τελικής Κρίσεως) και τελειώνει την Κυριακή της Συγχώρεσης, δηλ. αμέσως πριν την Καθαρά Δευτέρα, που φέτος πέφτει στις 14 Μαρτίου.

Τα παλιά χρόνια στη Ρωσία, η Μάσλενιτσα ήταν η πιο διασκεδαστική γιορτή, που σηματοδοτούσε την έναρξη των ανοιξιάτικων αγροτικών εργασιών. Και παρόλο που σήμερα οι άνθρωποι δεν είναι τόσο συνδεδεμένοι με τις αγροτικές εργασίες, η Μασλενιτσα παραμένει πολύ αγαπημένη γιορτή των Ρώσων.

Το κύριο φαγητό της εβδομάδας είναι οι ρωσικές κρέπες. Στην αρχαιότητα και στα παλαιότερα χρόνια, συμβόλιζαν τον ήλιο και χρησιμοποιούνταν σε τελετουργικά. **Η πρώτη κρέπα αφιερωνόταν στους κεκοιμημένους προγόνους: τοποθετούνταν στο παράθυρο ή δινόταν σε ζητιάνους. Κρέπες που φτιάχνονταν Σάββατο ή Κυριακή μεταφέρονταν στα κοιμητήρια.**

Σύμφωνα με την παράδοση, όσο περισσότερες κρέπες φάει κανείς κατά τη διάρκεια της Μάσλενιτσα, τόσο πιο ευτυχισμένο και πλουσιότερο θα είναι το επόμενο έτος.

Κατά την Μάσλενιτσα, οι άνθρωποι γιόρταζαν πάντα με λαϊκά γλέντια, κατά τη διάρκεια των οποίων οδηγούσαν έλκηθρα, έπαιζαν, τραγουδούσαν και χόρευαν, επισκέπτονταν ο ένας τον άλλον, φτιάχνανε μπλινί (ρωσικές κρέπες) και τις μοίραζαν σε όλο τον κόσμο.

Ένα άλλο γνωστό έθιμο της εορτής είναι το κάψιμο του ειδώλου της Κυρά-Μάσλενιτσα, κούκλας-συμβόλου του περασμένου χειμώνα. Παλαιότερα, φτιαχνόταν την πρώτη ημέρα αυτής της εβδομάδας από άχυρο και της έβαζαν φωτεινά άθλια ρούχα. Την Κυριακή της Συγχώρεσης την έβγαζαν στους δρόμους και την έκαιγαν το βράδυ. Αυτή η καύση ήταν η συμβολική ταφή του χειμώνα. Τη στάχτη της, μάλιστα, οι άνθρωποι την σκόρπιζαν πάνω στα χωράφια για να έχουν καλή σοδειά. Αυτή την τελευταία ημέρα πριν την Μεγάλη Νηστεία της Σαρακοστής και οι Σλάβοι ζητούν συγχώρεση ο ένας από τον άλλο

Μάσλενιτσα στη Ρωσία

Μετά την Οκτωβριανή Επανάσταση, η Μασλενίτσα δεν εορταζόταν για αρκετές δεκαετίες. Η παράδοση αναβίωσε τη δεκαετία του 1960, όταν ο εορτασμός, που ονομάστηκε “Τα σύρματα του ρωσικού χειμώνα”, πραγματοποιήθηκε τις τελευταίες ημέρες της Τυρινής. Έτσι, σε ορισμένα πάρκα και πλατείες, οργανώθηκαν πολιτιστικές εκδηλώσεις, πανηγύρια με τηγανίτες και λιχουδιές, και χιονισμένα φρούρια για παιδιά.

Τι συμβολίζουν οι επτά ημέρες της εβδομάδας της Μάσλενιτσα

Οι 7 αυτές ημέρες της εβδομάδας αυτής έχουν ξεχωριστό όνομα και την ξεχωριστή δική τους συμβολική ονομασία, που ήρθε από τα βάθη των αιώνων.

Δευτέρα – Προϋπάντηση. Την ημέρα αυτή αρχίζει η γιορτή της Μάσλενιτσα ή του Καρναβαλιού. Ήρθε η ώρα του τηγανίσματος των κρεπών. Αν έχετε τη δυνατότητα να προσφέρετε την πρώτη κρέπα σε κάποιο φτωχό, πρέπει οπωσδήποτε να χρησιμοποιήσετε αυτή την ευκαιρία. Με αυτό τον τρόπο μνημονεύουν και τους νεκρούς συγγενείς. Το βράδυ πρέπει να κάνετε βόλτα με έλκηθρο σε κάποιο λόφο. Διαδίδεται ότι όποιος θα γλιστρήσει πιο μακριά θα έχει περισσότερη ευημερία. Μπορείτε επίσης να φτιάξετε και το δικό σας σύμβολο της Μάσλενιτσα από κάποια παλιά αχυρένια σκούπα και να την ντύσετε με φόρεμα από κομμάτια έγχρωμων υφασμάτων.

Τρίτη - Προδιασκέδαση. Νωρίτερα αυτή τη μέρα οι νέοι επισκέπτονταν ο ένας τον άλλο για να φάνε κρέπες, ενώ σήμερα η παράδοση αυτή δεν διαδίδεται πλατιά. Παρόλα αυτά εξακολουθούν να φτιάχνουν τις κρέπες. Όσο πιο λεπτές είναι, τόσο πιο νόστιμες γίνονται. Ένα από τα μυστικά του μαγειρεύματός τις είναι το τηγάνι από χυτοσίδηρο. Ζεσταίνεται αρκετά αργά και για αυτό τον λόγο η πρώτη τηγανίτα βγαίνει κάπως παραμορφωμένη. Όπως λένε, η **κάθε αρχή είναι δύσκολη (первый блин комом)**. Στη συνέχεια, όμως όλες οι κρέπες βγαίνουν χρυσωπές και δαντελωτές, λες και τις έπλεξε κάποια μαστόρισσα. Διαδίδεται ότι αν οι κρέπες δεν βγαίνουν καλές, τότε πρέπει να περιμένεις προβλήματα και δυσκολίες, αλλά αν βγαίνουν καλές – άνθιση και ευημερία της οικογένειάς σου. Όσο περισσότερες κρέπες κάνεις την εβδομάδα της Μάσλενιτσα, τόσο καλύτερα θα ζει η οικογένειά σου.

Τετάρτη - Λιχουδιές. Στο σπίτι συνηθίζεται να μαγειρεύουν πολλά νόστιμα φαγητά. Ιδιαίτερη προσοχή δίνεται σε διάφορα γλυκίσματα. Θεωρείται ότι τα γλυκίσματα προμηνύουν και γλυκιά ζωή την επόμενη χρονιά είτε καλές σχέσεις με τον εκλεκτό ή την εκλεκτή σας. Αυγά σολομού (κόκκινο χαβιάρι) συμβουλεύουν σε εκείνους που θέλουν να αποκτήσουν παιδιά. Οι κρέπες με ξινή κρέμα γάλακτος θα σας χαρίσουν άριστη υγεία.

Πέμπτη - Διασκεδαστική Κραιπάλη ή Ευρεία Μάσλενιτσα. Είναι η ώρα να καθίσετε στο έλκηθρο, που το σέρνει η τρώικα αλόγων και κάτω από τους ήχους των κουδουνιών να κάνετε περίπατο σε χιονισμένο δρόμο. Αν δεν έχετε έλκηθρο, μπορείτε να γλιστρήσετε από κάποιο ύψωμα.

Παρασκευή - Βραδιές της πεθεράς. Αν έχετε πεθερά μη διστάζετε να πάτε για τηγανίτες. Αυτή τη μέρα συνήθως τοποθετούν στην αυλή την αυτόχειρη Μάσλενιτσα, συνεχίζοντας, βέβαια, να διασκεδάζουν και να τρώνε κρέπες.

Σάββατο- Παρέα με την νύφη. Την ημέρα αυτή επισκέπτονται τους συγγενείς. Φυσικά, όχι με άδεια χέρια.

Κυριακή - Ημέρα Συγχώρεσης. Όλοι ζητούν ο ένας από τον άλλο συγγνώμη για τις προσβολές που έκαναν κατά τη διάρκεια του χρόνου, μερώνουν και φιλιούνται. Με αυτό τον τρόπο απαλλάσσονται από τις αμαρτίες πριν την Μεγάλη Σαρακοστή. Τέλος, όλοι βγαίνουν στους δρόμους να ξεπροβοδίσουν την Μάσλενιτσα και σε ατμόσφαιρα γενικής αγαλλίασης καίνε το αχυρένιο σύμβολο της Μάσλενιτσα, δηλαδή του τέλους του χειμώνα. Με αυτό τον τρόπο στη Ρωσία αποχαιρετούν τον χειμώνα ως την επόμενη χρονιά.

Σύμφωνα με την παράδοση, την Μάσλενιτσα πρέπει να την γιορτάσεις πλούσια και εύθυμα, χωρίς να λυπάσαι τα κεράσματα. Γιατί αν δεν θα διασκεδάσεις με την ψυχή σου στην γιορτή της Μάσλενιτσα, τότε όλο το χρόνο θα μελαγχολείς και θα είσαι βαρύθυμος. Τέτοιο είναι ένα από τα λικά σημάδια της γιορτής της Μάσλενιτσα.

Κυριακή της Συγχώρεσης - η τελευταία Κυριακή πριν τη Σαρακοστή, ή έβδομη Κυριακή πριν από το Πάσχα. Την ημέρα αυτή στις Ορθόδοξες Εκκλησίες στη διάρκεια της Λειτουργίας διαβάζεται το Ευαγγέλιο και η επί του Όρους Ομιλία, η οποία αναφέρεται στην συγχώρεση από τον πλησίον μας, χωρίς την οποία δεν θα μπορούμε να λάβουμε τη συγχώρεση των αμαρτιών από τον Ουράνιου Πατέρα.

Σύμφωνα με αυτά, οι Χριστιανοί έχουν το ευσεβές έθιμο να ζητούν εκείνη την ημέρα από τους διπλανούς τους συγχώρεση για τις αδικίες και τις αμαρτίες που έχουν πράξει, λαμβάνοντας μέτρα για να συμφιλιωθούν με τους αντιπάλους τους. Αυτό είναι το πρώτο βήμα για την Σαρακοστή.

Ως εκ τούτου, αυτή η Κυριακή ονομάζεται Κυριακή της Συγχώρεσης (Κυριακή της Τυρινής).

Σύμφωνα με την παράδοση στη Ρωσία με την Κυριακή της Συγχώρεσης τελειώνει και η εβδομάδα της «Μάσλενιτσα» (της Αποκριάς). Ο αποχαιρετισμός του Χειμώνα σε όλη τη χώρα συνοδεύεται από Λαϊκά πανηγύρια με χορούς, τραγούδια, διαγωνισμούς, παιχνίδια και φαγητό, όπου τον πρωταγωνιστικό ρόλο τον έχουν τα «μπλινί» (οι κρέπες) που συμβολίζουν τον ήλιο, φτιάχνονται με παραδοσιακές συνταγές και σερβίρονται με πολλούς διαφορετικούς τρόπους: και γλυκές, με διάφορα φρούτα του δάσους, γλυκά του κουταλιού, μέλι και αλμύρες, με σολομό, μπρικ και χαβιάρι...

Έτσι, χιλιάδες Μοσχοβίτες συμμετείχαν στην γιορτή στο Γκόρκι Παρκ της πρωτεύουσας με διασκέδαση, διαγωνισμούς, παιχνίδια και τραγούδια. Οι περισσότεροι όμως από τους επισκέπτες του πάρκου είχαν συγκεντρώθηκαν γύρω από μια τεράστια στήλη ύψους επτά μέτρων. Όλους, που μπόρεσαν και σκαρφάλωσαν μέχρι την κορυφή της στήλης, τους περίμεναν δώρα-εκπλήξεις. Στην Αγία Πετρούπολη, μέσα στον Καλοκαιρινό Κήπο, χιλιάδες κάτοικοι της συμπρωτεύουσας έκαναν βόλτες με έλκηθρα και έπαιζαν σε μεγάλες παγοτσουλήθρες. Με δικό τους, ξεχωριστό τρόπο στο Τιουμέν της Σιβηρίας γιόρτασαν τον αποχαιρετισμό του Χειμώνα οι τοπικοί χειμερινοί κολυμβητές - οι «μόρζι». Μετά από τους παραδοσιακούς χορούς βούτηξαν μέσα σε τρύπες που είχαν προετοιμάσει στον παγωμένο ποταμό. Οι εορτασμοί κορυφώθηκαν με το κάψιμο των ομοιωμάτων της Μάσλενιτσα. Παρόλο που η παράδοση είναι αρχαία και δεν έχει σχέση με τις χριστιανικές παραδόσεις, πιστεύεται ότι μετά από αυτό το τελετουργικό ο Χειμώνας παραχωρεί τα δικαιώματά του στην Άνοιξη.

